

Národní pedagogický institut
České republiky

Jak na jazykovou přípravu distanční formou

Praktický průvodce organizací a realizací

Poděkování

Na tomto místě bychom rádi vyjádřili upřímné poděkování Mgr. Marcele Zejdové a Mgr. Lence Pickové ze Základní školy Jihlava, Křížová 33, za jejich odborné konzultace v oblasti distanční výuky.

Naše poděkování patří také všem členům pracovní skupiny pro distanční výuku, kteří s námi sdíleli své cenné zkušenosti a poskytli nám inspirativní podněty k tomuto dokumentu.

V neposlední řadě děkujeme za přínosné připomínky Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) a neziskové organizaci META, o.p.s.

Za finanční podporu aktivit zaměřených na pedagogy vzdělávající děti a žáky-cizince děkujeme Ministerstvu vnitra.

Organizace bezplatné jazykové přípravy distančním způsobem

Jazyková příprava realizovaná distančním způsobem může být řešením pro žáky, kteří se z nejrůznějších důvodů nemohou účastnit prezenční výuky, ale kteří mají na bezplatnou jazykovou přípravu nárok podle [§ 20 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání \(školský zákon\), ve znění pozdějších předpisů](#).

Pokud je jazyková příprava distančním způsobem vedena zkušeným pedagogem, může představovat efektivní způsob vzdělávání. Cílem tohoto materiálu je zejména podpořit ve školách v ČR vznik dalších skupin, které realizují jazykovou přípravu distančně. Tento „krokovník“ vás provede celým procesem distančního vzdělávání žáků s OMJ – od legislativního ukotvení a postupu při zařazování žáka do jazykové skupiny až po samotnou realizaci online výuky. Materiál je určený pro kmenové školy, školy určené a krajské úřady. Celý dokument má pouze doporučující charakter. Vycházíme ze zkušeností škol, které již realizují distanční formu jazykové přípravy.

1 Legislativní ukotvení a vymezení pojmů

1.1 Legislativní ukotvení jazykové přípravy

- Žáci-cizinci a občané ČR s obdobnými potřebami k začlenění jako cizinci mají podle [§ 20 školského zákona](#) nárok na bezplatnou jazykovou přípravu k začlenění do základního vzdělávání. Za zajištění bezplatné přípravy je odpovědný krajský úřad příslušný podle místa pobytu žáka ve spolupráci se zřizovatelem školy.
- Podrobnosti upravuje [§ 10 až § 11c vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů](#).
- Nárok na jazykovou přípravu mají cizinci nebo občané ČR, kteří mají obdobné potřeby k začlenění jako cizinci, kteří plní povinnou školní docházku ve škole na území ČR nejvýše 24 měsíců před podáním žádosti.
- Rozsah jazykové přípravy žáka je nejméně 100 hodin, nejvýše 400 hodin po dobu maximálně 20 měsíců období školního vyučování (nezapočítávají se letní prázdniny).
- Jazykovou přípravu lze realizovat také distanční formou. Velikost distanční skupiny je 2–5 žáků (další skupinu lze zřídit při 6 žácích s nárokem). Podrobnější informace o organizaci jazykové přípravy naleznete [v aktuální metodice MŠMT k poskytování jazykové přípravy](#).¹

1.2 Vymezení pojmů

Škola určená

- Jedná se o školu, kterou krajský úřad (v souladu s [§ 20 školského zákona](#) a příslušnou vyhláškou) určil jako poskytovatele bezplatné jazykové přípravy pro žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ).

¹ Aktuální znění metodiky najdete ve: [Vzdělávání žáků-cizinců, MŠMT](#)

- Tato škola nese metodickou odpovědnost za výuku, zajišťuje kvalifikovaného pedagoga a vede evidenci o průběhu a výsledcích jazykové přípravy.
- V kontextu tohoto materiálu je to škola, která realizuje výuku distanční formou pro žáky z více kmenových škol.

Škola kmenová

- Je to škola, ve které je žák s OMJ zapsaný k plnění povinné školní docházky a kde probíhá vzdělávání v ostatních předmětech.
- Kmenová škola identifikuje potřebu jazykové přípravy u svého žáka a zprostředkovává kontakt s krajským úřadem či určenou školou.
- Během distanční výuky odpovídá za zajištění bezpečného a klidného zázemí pro žáka, technického vybavení a nezbytného dohledu po celou dobu výuky.

2 Postup kmenové školy při zájmu o distanční výuku

Pokud má kmenová škola žáky, kteří mají nárok na jazykovou přípravu, je povinná informovat jejich zákonné zástupce o možnosti se do ní zapojit.² Jestliže se žák z nejrůznějších důvodů nemůže účastnit prezenční formy výuky, ale má zájem o distanční alternativu, je potřeba kontaktovat příslušného referenta krajského úřadu. Ten ověří volné kapacity v určené škole a předá kmenové škole kontakt na osobu, která má distanční výuku v určené škole na starosti. Kmenová škola následně určenou školu sama kontaktuje.

Role krajského úřadu:

V každém kraji musí krajský úřad určit školu pro bezplatnou jazykovou přípravu distančním způsobem. Je žádoucí, aby taková škola nebyla určena pouze formálně, ale aby distanční výuku skutečně realizovala nebo ji v případě potřeby byla připravena realizovat.

- Evidence zájemců:
 - Je ideální, pokud jako koordinátor funguje krajský úřad, případně může po dohodě převzít tuto roli krajský koordinátor Národního pedagogického institutu České republiky (NPI ČR). Tato pozice je dále označena jako „koordinátor“.
 - Koordinátor aktivně komunikuje s kmenovými školami, vede seznam zájemců o distanční výuku, propojuje je s konkrétním pedagogem určené školy.
- Otevírání skupin: Pokud je třeba zařadit žáka do distanční formy jazykové přípravy a skupina zatím neexistuje, koordinátor zahájí vyjednávání ohledně zřízení jazykové skupiny, pokud minimálně 2 žáci s nárokem projeví zájem o zařazení).
- Efektivní využití kapacit: Pokud již výuka probíhá, koordinátor ověří, zda jsou v existujících skupinách volná místa. Škola určená i škola kmenová poskytují koordinátorovi průběžnou zpětnou vazbu o reálném naplnění skupin. Pokud v průběhu roku dojde k předčasnému ukončení jazykové přípravy žáka (např. z důvodu odstěhování) a velikost skupiny by tak klesla pod minimum 2 žáků,

² Školy mohou požádat [o zajištění tlumočení](#) (při jednání zákonných zástupců se školou) nebo o překlady dokumentů, které mohou pomoci lépe porozumět situaci žáka s OMJ a podpořit nastavení vhodné podpory ve škole.

určená škola neprodleně informuje koordinátora. Ten může na uvolněné místo operativně zařadit jiného zájemce z databáze a zajistit tak kontinuitu skupiny.

- Propojení škol: Koordinátor předá kmenové škole kontakt na konkrétního pedagoga určené školy, který má distanční jazykovou přípravu na starost. Ten následně kmenovou školu instruuje ohledně nutných administrativních kroků k zařazení žáka.

NPI ČR organizuje [metodická setkání vyučujících distanční jazykové přípravy](#), která slouží k poskytování podpory a sdílení dobré praxe. Zájemci o zapojení do této pracovní skupiny se mohou hlásit u svého [krajského koordinátora NPI ČR](#).

Určení kontaktní osoby ve věcech distanční jazykové přípravy

V praxi se osvědčilo, aby škola kmenová určila jednu kontaktní osobu, která bude řešit záležitosti spojené s distanční výukou. S touto osobou bude následně škola určená primárně komunikovat.

3 Zařazení žáka do distanční jazykové skupiny: spolupráce kmenové a určené školy

3.1 Navázání kontaktu

Kmenová škola kontaktuje školu určenou (telefonicky či e-mailem). Praxe ukazuje, že zveřejnění kontaktní osoby pro distanční jazykovou přípravu na webových stránkách školy napomáhá kmenovým školám k rychlému navázání spolupráce. Škola kmenová předá škole určené vyplněnou [Žádost o zařazení žáka s OMJ do skupiny distanční výuky](#). Určená škola seznámí kmenovou školu s konkrétním průběhem distanční jazykové přípravy.

3.2 Orientační ověření jazykové úrovně

Pro správné zařazení do jazykové skupiny pro distanční výuku a stanovení rozsahu výuky je vhodné provedení orientačního ověření znalostí, na kterém se podílí škola určená i kmenová. Je žádoucí, aby ověření nebylo pro žáky zatěžující. Je možné využít například [Vstupní orientační testy, které jsou součástí Kurikula češtiny jako druhého jazyka pro ZŠ](#):

- Určená škola zašle kmenové škole materiály k provedení orientačního ověření znalostí včetně instrukcí k jejímu vyhodnocení.
- Kmenová škola provede ověření znalostí se žákem podle instrukcí školy určené.
- Výsledky ověření slouží určené škole jako podklad pro stanovení rozsahu jazykové přípravy (počet hodin týdně) a pro zařazení žáka do vhodné skupiny.

3.3 Nastavení parametrů jazykové přípravy

Určená škola určí počet hodin jazykové přípravy a časy konání distančních lekcí. Žák je uvolněn z vyučování, které se překrývá s jazykovou přípravou.

3.4 Komunikace mezi pověřenými pracovníky

Koordinátor na určené škole komunikuje s pověřeným pedagogem kmenové školy (např. výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel či vedení školy).

- Koordinátor předá kmenové škole kontakt na vyučujícího dané skupiny.
- Určená škola informuje školu kmenovou zpravidla elektronicky o termínu zahájení výuky, případně o jejím zrušení, například z důvodu nemoci.

4 Realizace distanční výuky a její organizační zajištění

4.1 Technické a materiální zajištění výuky

Vyučující konkrétní skupiny se spojí s pověřeným pedagogem kmenové školy k dojednání technických detailů:

- **Prostor:** Zajištění klidného místa pro žáka v prostorách kmenové školy.
- **Dohled:** Stanovení osoby, která na žáka během distanční výuky dohlíží. Je vhodné, aby byla určena jedna konkrétní osoba, která bude tuto činnost vykonávat po celou dobu. Osoba vykonávající dohled může asistovat žákům při připojování do výuky a při dalších technických úkonech, podle domluvy s vyučujícím skupiny také při zadávání/kontrolě úkolů. Není ovšem žádoucí, aby žákům radila při plnění samostatné práce nebo jinak zasahovala vyučujícímu do distanční výuky.
- **Technika:** Předání odkazů pro online připojení (MS Teams, Zoom, Google Meet) a seznamu potřebného technického vybavení žáka (mikrofon, webkamera, PC, tablet/mobil jako čtečka QR kódu apod.). Dva žáci ze stejné kmenové školy se mohou přihlásit z jednoho účtu, pokud jsou ve stejné místnosti. Doporučujeme, aby kmenová škola provedla před první hodinou distanční výuky zkoušku spojení, aby se předešlo technickým komplikacím. V případě nefunkčního odkazu je potřeba co nejdříve kontaktovat vyučujícího distanční výuky, aby se stihla sjednat náprava před zahájením výuky.
- **Seznam pomůcek:** Vyučující distanční výuky specifikuje seznam pomůcek, který kmenová škola předá žákovi. Standardně se jedná o:
 - Sešit a psací potřeby.
 - Složku na pracovní listy (portfolio): Slouží k systematickému ukládání tištěných materiálů a sledování pokroku žáka.

Postup při technickém výpadku

- Technický výpadek v kmenové škole: Pokud se žák nemůže připojit nebo mu vypadne spojení, osoba vykonávající dohled se pokusí žákovi pomoci. Pokud se připojení nezdaří, pověřená osoba nebo osoba vykonávající dohled nad žákem v kmenové škole informuje vyučujícího distanční jazykové přípravy (např. SMS zprávou).
- Technický výpadek v určené škole: Pokud dojde k technickému problému u vyučujícího, informuje kmenovou školu a domluví se na náhradním termínu nebo samostatné práci žáka (pokud je to možné).

4.2 Nastavení komunikace mezi vyučujícím distanční skupiny a kmenovou školou

Společná setkání a diskuse

Je velmi přínosné, pokud určená škola zorganizuje pro zástupce kmenových škol setkání pro sdílení zkušeností.

- Frekvence: Osvědčuje se realizovat tato setkání minimálně dvakrát ročně (zpravidla po prvním a třetím čtvrtletí).
- Hosté: k účasti je vhodné přizvat také referenta krajského úřadu nebo [krajského koordinátora NPI ČR](#), který má organizaci výuky v kraji na starost. Jeho přítomnost pomáhá řešit koncepční otázky a posiluje metodickou podporu všech zapojených škol.
- Plánování termínu: Je možné využít anketu s výběrem termínů (např. v MS Forms) nebo zaslat pevné datum s předstihem alespoň jednoho měsíce.
- Obsah setkání: Do pozvánky je dobré uvést témata podstatná pro kmenové školy, zejména: hodnocení, pokrok žáka, rozvoj komunikačních a akademických dovedností či zapojení žáka do kolektivu. Vždy je potřeba jednat v souladu s GDPR konkrétního žáka.

Komunikace o absenci žáků

Vzhledem k tomu, že vyučující není se žákem v přímém fyzickém kontaktu, je pro zajištění kontinuity výuky nezbytný rychlý přenos informací o docházce.

- **Absence:** Pokud se žák nemůže výuky účastnit (např. nemoc, školní akce, rodinné důvody), kmenová škola o tom informuje vyučujícího distanční JP, ideálně hned po zjištění absence žáka.
- **Způsob omlouvání:** Oficiální omlouvání absence probíhá vždy v kmenové škole podle jejího školního řádu. Vyučující distanční jazykové přípravy vede vlastní evidenci docházky, kterou může poskytnout k nahlédnutí kmenové škole k administrativním účelům.³

³ Po ukončení JP škola určená předá informaci, kolik hodin JP žák absolvoval.

Komunikace o hodnocení žáků

Jazyková příprava není uváděna na vysvědčení, hodnocení probíhá v průběhu vzdělávání a hodnotí se jazykové dovednosti a individuální pokrok. Je ale možné využít materiály, testy, pracovní listy z distanční výuky jako podklad pro hodnocení žáka v ostatních předmětech (zpravidla u českého jazyka a literatury).

- **Průběžná součinnost během roku**

- Škola určená a škola kmenová zůstávají po celou dobu výuky v pravidelném kontaktu.
- Vyučující průběžně informuje kmenovou školu o pokrocích žáka, jeho aktivitě a případných obtížích, aby obě strany měly aktuální informace.

- **Hodnocení a dokumentace žáka**

Výše zmíněná průběžná komunikace může sloužit jako podklad pro hodnocení žáka v kmenové škole:

- **Obsah podkladu:** Doporučuje se, aby podklady určené školy obsahovaly slovní vyjádření pokroků v jednotlivých řečových dovednostech (mluvení, poslech, čtení, psaní).
- **Termín:** Je vhodné si informace o průběhu a výsledcích jazykové přípravy předávat na konci 1. a 2. pololetí, případně průběžně, a po ukončení jazykové přípravy.
- **Forma a archivace:** Podklad předá určená škola kmenové škole obvyklým způsobem. Kmenová škola zaznamená v dokumentaci rozsah absolvované jazykové přípravy.

5 Zásady pro lekce distanční jazykové přípravy

Úkolem vyučujícího v online výuce je vytvořit strukturované, vizuálně podporované a emočně bezpečné prostředí, ve kterém budou s pomocí jednoduchých technologií mluvit a tvořit především žáci. Online výuka přináší specifické nároky na rozvíjení digitálních kompetencí pedagoga. Přejít z klasické učebny na obrazovku počítače není pouhým mechanickým přesunem obsahu; virtuální lekce vyžadují odlišný přístup k organizaci času, práci s pozorností a smysluplnému využívání technologií. Úspěch jazykové přípravy realizované distančním způsobem stojí na důsledném dodržování následujících zásad:

5.1 Technické minimum: webkamery a mikrofony

Pravidelné používání kamer a správné nastavení mikrofonů není v jazykové přípravě otázkou komfortu, ale základní podmínkou pro rozvoj řečových dovedností.

- **Kamera jako didaktický nástroj:** Zapnutá webkamera je povinná pro vyučujícího i žáky po celou dobu lekce. Pro žáky je při jazykové přípravě klíčové, aby viděli artikulaci vyučujícího při nácviku výslovnosti (odezírání). Pro vyučujícího je vizuální kontakt jedinou možností, jak skrze mimiku a výrazy tváře průběžně ověřovat porozumění žáků.⁴
- **Ovládání mikrofonů:** Podmínkou účasti je funkční mikrofon na straně žáka. Pokud je v jedné fyzické místnosti kmenové školy připojeno více žáků na samostatných zařízeních, musí mít všichni kromě toho, kdo v daném okamžiku mluví,

⁴ v odůvodněných případech lze kameru dočasně vypnout.

mikrofony vypnuté. V opačném případě dochází k akustické zpětné vazbě (pískání) a ozvěně, která naruší celou lekci. Žáci se musí naučit mikrofon zapínat operativně pouze pro svou promluvu.

5.2 Minimalismus a rituály

Online prostředí je pro lidský mozek unavující a procesy v něm trvají déle. Pokusit se do online lekce vtěsnat stejný objem učiva jako do prezenční hodiny vede k přehlcení a frustraci na obou stranách.

- **Zpomalte tempo:** Do online lekce plánujte výrazně méně vyučovacího obsahu oproti prezenční výuce. Méně obsahu znamená více času na jeho skutečné procvičení a zažití.
- **Omezte množství digitálních nástrojů:** Virtuální svět nabízí nepřeberné množství výukových aplikací. Není ale žádoucí žáky aplikacemi zahltit. Vždy, když se vyučující rozhodne pro zavedení nové aplikace, je potřeba ji ve výuce opakovaně používat, aby se zautomatizovalo její ovládání. Až posléze lze přidat další. Doporučuje se ustálit využívání maximálně 3 hlavních aplikací (mezi pedagogy jsou osvědčené např. Wordwall, Kahoot, Genially). Konkrétní inspiraci na online zdroje je možné čerpat také z [Kurikula češtiny jako druhého jazyka](#), ve kterém je u každého tematického celku uvedená nejen doporučená literatura, ale také doporučené online zdroje. Pomoc při výběru online nástrojů pro výuku češtiny jako druhého jazyka je možné hledat také na portálu [Zapojme všechny: Online zdroje pro výuku žáků s OMJ](#).
- **Zavedte rutiny a rituály:** Zpočátku opakujte stejné typy úloh a aktivit. Jakmile si žáci technicky osvojí způsob práce (např. jak reagovat v kvízu nebo jak pracovat na sdílené tabuli), přestanou se soustředit na technologii a začnou se plně soustředit na samotný jazyk.
- **Jasný metajazyk výuky:** Instrukce při pokynech musí být stručné, jednoznačné a neměnné. Jelikož nelze fyzicky nahlédnout žákovi do sešitu, je nutné mít vybudované jasné automatické pokyny, jak mají žáci signalizovat, že mají úkol splněný (např. napsat „OK“ do chatu).

5.3 Trpělivost a vědomá práce s časem

Komunikace přes obrazovku přináší přirozené bariéry – technické zpoždění zvuku, nutnost zapnout si mikrofon nebo prostý ostych promluvit do ticha virtuální místnosti.

- **Prodlužte dobu čekání na odpověď:** Formulovat myšlenku v cizím jazyce je náročné samo o sobě. V online režimu dopřejte žákům více času na rozmyšlení. Vyučující nesmí propadat panice z vteřinového ticha a skákat žákům do řeči, ale má jim naopak nabízet dostatečný a bezpečný prostor pro vyjádření.

5.4 Průběh vyučovací hodiny a práce s pozorností

- **Časový prostor pro neformální úvod:** Žáci (zejména „upovídanější“ skupiny) mají potřebu si popovídat ještě předtím, než začne samotná řízená výuka. Je vhodné s tím v harmonogramu počítat a věnovat úvodních pár minut seznamovací či aktivizační aktivitě a volné konverzaci v cílovém jazyce. Pomáhá to žákům lidsky se naladit a přepnout do češtiny. Například: Na začátku hodiny zařadit otázku: Co jsi dělal/a o víkendu? Kromě sdílení se žáci nenásilně seznamují s formami minulého času.
- **Rozbití statického sezení (tělovýchovné chvilky):** Online výuka nesmí být pro žáky jen statických 45 minut před monitorem. Je nutné aktivně zapojit pohyb. Jakmile se uzavře určitý výukový blok, doporučuje se zařadit krátké cvičení (např. stačí i obyčejné procvičení a protáhnutí rukou). Výrazně to pomáhá restartovat pozornost žáků pro další práci.
- **Využívání pohybových říkanek a předmětů:**
 - Tematické zapojení: Spojte pohyb přímo s učivem (např. při výuce částí těla žáci zpívají a ukazují „Hlava, ramena, kolena, palce“, při výuce sloves se uplatní pantomima činností, sportů).
 - Obecné říkanky: Používejte jednoduché, stále se opakující říkanky spojené s ukazováním (např. „To jsou prsty, to jsou dlaně“), které žáci už dobře znají a automaticky u nich pohyb opakují.
 - Využití okolí: Zapojte do výuky a pohybu běžné předměty, které mají žáci kolem sebe v místnosti kmenové školy. Například: Najdi a ukaž věc, která začíná na písmeno P. Najdi a ukaž věc, která je modrá.

5.5 Vysoká míra vizualizace a sdílení obsahu

Co žák v online hodině nevidí, to pro něj často neexistuje. Sluchový vjem musí být vždy podpořen vjemem zrakovým.

- **Vizuální opory pro pokyny:** Doplnujte textové či ústní instrukce ikonami a obrázky (např. ikona tužky pro úkol „napiš“, ikona sluchátek pro „poslouchej“), což pomáhá okamžité orientaci žáka.
- **Vždy uvádějte modelové řešení:** u každého úkolu nejprve ukažte vzorový příklad, např.: Obrázek slunce → Vzor: Svítí slunce. Žák musí přesně vědět, jaký typ výstupu se od něj očekává.
- **Aktivní sdílení obrazovky:** Promítejte texty, používejte digitální zvýrazňovače pro gramatiku a pište nová slovíčka v reálném čase na sdílenou tabuli (např. whiteboard.fi). Využívejte sdílené dokumenty, ve kterých mohou žáci pracovat současně.
- **Chat jako opora:** Chat v online výuce slouží jako permanentní vizuální navigace.
 - Do chatu průběžně pište, kde se zrovna nacházíte (např. „Pracovní list, strana 3, cvičení 2“). Pokud žák ztratí nit nebo na chvíli vypadne kvůli slabšímu internetu, pohledem do chatu se okamžitě vrátí zpět do dění bez nutnosti přerušovat výuku.
 - Duplikujte do chatu textová zadání úkolů, klíčová nová slovíčka, gramatická pravidla, aby si je žáci mohli přečíst, případně rovnou přepsat do sešitu.
 - Upozornění pro začátečníky: u žáků s nízkou nebo nulovou úrovní znalosti jazyka doplňte text v chatu vždy o vizuální piktogram (obrázek) či symbol, případně o překlad, je-li to možné.

5.6 Podpora wellbeingu a ověřování porozumění

Online prostor může na žáky působit chladně a izolovaně. Jazyk je však nástroj sociální interakce, a proto je nutné v digitální třídě aktivně podporovat wellbeing žáků a vytvářet emočně bezpečné prostředí, kde se žáci nebojí dělat chyby. Klíčovým nástrojem pro udržení psychické pohody žáka a zároveň pro kontrolu jeho zapojení je permanentní práce se zpětnou vazbou:

- **Nezastupitelná role zpětné vazby:** Vyučující se nemůže fyzicky pohybovat po třídě a pohledem do sešitů odhalit, že některý ze žáků neporozuměl. Proto je nutné neustále využívat zpětnou vazbu – k ověření porozumění zadání, zjištění stavu samostatné práce nebo k reflexi aktivity.
- **Nástroje zpětné vazby:** Využívejte emoji reakce a samolepky, které jsou součástí komunikačních platforem, nebo žáky vyzvěte k ukázání fyzických palců či barevných vizuálních karet na kameru.

5.7 Práce ve dvojicích a skupinách (skupinové místnosti / breakout rooms)

V běžné prezenční výuce je práce ve dvojicích či skupinkách standardem, v online prostředí na ni však vyučující často rezignují, což vede k tomu, že mluví primárně učitel a žáci jsou více pasivní. Využití oddělených skupinových místností je pro jazykovou přípravu dobrým nástrojem aktivizace. Vyučující v průběhu této aktivity obchází jednotlivé virtuální místnosti, poslouchá, jak žáci pracují, pomáhá s chybami, ale ponechává žákům dominantní slovo.

- **Zařazení podle velikosti skupiny:** Tato technika je efektivní a organizačně smysluplná u skupin o počtu 4 až 5 žáků, kdy lze vytvořit dvě samostatně pracující dvojice (případně trojici a dvojici). u minimálních skupin (2 až 3 žáci) probíhá interaktivní práce ve dvojicích přímo v hlavní virtuální místnosti pod přímým vedením vyučujícího.
- **Maximalizace času pro mluvení (speaking time):** Rozdělením žáků do menších skupin v rámci platformy (např. MS Teams) u větších skupin umožníte, aby v jeden moment mluvilo více žáků najednou. To výrazně zvyšuje efektivitu lekce a navyšuje čas vyhrazený pro mluvení každého jednotlivce.
- **Jasně a časově ohraničené zadání:** Než se žáci rozdělí do místností, musí mít naprosto jasné, vizuálně podpořené zadání (např. modelový dialog promítnutý na hlavní obrazovce nebo sdílený v chatu) a přesně stanovený čas (např. „Máte 3 minuty na to, abyste se ve dvojici zeptali jeden druhého, co jste dělali o víkendu“).

5.8 Specifika rozvoje ostatních řečových dovedností v online výuce (poslech, čtení a psaní)

Výuka češtiny jako druhého jazyka je zaměřená především na rozvoj komunikační dovednosti, ale nesmíme zapomínat, že i další řečové dovednosti v jazyce mají v online prostředí svá specifika a vyžadují následující postupy:

- **Poslech:** Audio a video sdílejte vždy systémově (zaškrtnutím volby „sdílet zvuk počítače“), aby byla zachována kvalita zvuku nutná pro nácvik výslovnosti. Je-li to možné, může být sdílení zvuku datově náročné, může dojít k výpadku zvuku. V těchto případech je dobré mít připravené konkrétní odkazy, které žákům pošlete do chatu, aby si audio mohli pustit individuálně.
- **Čtení:** Texty promítejte na sdílené obrazovce a v reálném čase v nich zvýrazňujte klíčová slova. Je také možné se dopředu domluvit s kmenovou školou, aby texty žákům předem vytiskla a žáci tak mohli pracovat s tištěnou verzí.
- **Psaní:** Vzhledem k nemožnosti nahlížet fyzicky do sešitů využívejte pro psaní nástroje s okamžitou kontrolou. Osvědčené je psaní krátkých odpovědí do chatu na společný povel vyučujícího nebo práce ve sdílených dokumentech, kde lze psaní žáků sledovat v reálném čase.

5.9 Připravenost na krizové situace (plán B)

V online výuce není neobvyklé, pokud vyučujícím nebo žákům selže v průběhu výuky technika.

- **Mějte alternativní plán:** Vždy buďte připraveni na situaci, že žákovi (nebo vyučujícímu) nepůjde kamera, vypadne zvuk nebo se nenačte plánovaná aplikace. Mějte v záloze aktivitu, která se dá dělat s vypnutými kamerami nebo alternativním způsobem.
- **Internetové spojení se přeruší:** Žáci (případně dohlízející osoby v kmenové škole) musí dopředu jasně vědět, co mají dělat, když spojení selže. Doporučuje se nastavit pravidlo: „Pokud hlavní online spojení vypadne a nepodaří se ho do 10 minut obnovit, podívejte se na e-mail / jiný komunikační kanál kmenové školy, kam vyučující zašle náhradní instrukce, případně se domluvíte na samostatné práci.“

Seznam použitých zdrojů

- [Quick-start-guide-to-teaching-english-online.pdf](#)
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. *Doporučené postupy pro školy v období vzdělávání na dálku*. Praha: MŠMT.
- [Zapojmevsechny.cz](https://zapojevsechny.cz) [online]. Národní pedagogický institut České republiky [cit. 2026-06-09]. Dostupné z: <https://zapojevsechny.cz>
- Poznatky, zkušenosti a interní materiály *Pracovní skupiny pro distanční výuku* při Národním pedagogickém institutu České republiky.